

K didaktice malých jazyků: hebrejšťina na FF UP v Olomouci

Lenka Uličná, Hana Budíková, Bára Tylčerová

Abstrakt

Tento přehledový článek se zabývá výukou moderní hebrejšťiny a je výsledkem projektu IGA_FF_2022_033 K didaktice malých jazyků: hebrejšťina na FF UP v Olomouci. Autorky v textu upozorňují na obtíže spojené s výukou malých a exotických jazyků na univerzitách, zejména na nedostatek didaktického školení a metodologické opory pro učitele těchto jazyků.

Klíčová slova: didaktika jazyků, terciární vzdělávání, moderní hebrejšťina, malé jazyky, exotické jazyky.

Didactics of small languages: Hebrew at the Faculty of Arts, Palacká University in Olomouc

Abstract

This article deals with the teaching of modern Hebrew and is the result of the project IGA_FF_2022_033 Towards the didactics of small languages: Hebrew at the Faculty of Arts of the University of Olomouc. The authors draw attention to the difficulties associated with the teaching of small and exotic languages at universities, especially the lack of didactic training and methodological support for teachers of these languages.

Keywords: language didactics, tertiary education, modern Hebrew, small languages, exotic languages.

Úvod

Myšlenka projektu věnovaného didaktice moderní hebrejštiny vznikla v jazykových seminářích, které nabízí Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových při Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen CJS FF UP). Tematicky jsme v úvahách o aktuální podobě výuky hebrejštiny navázali na uzavřené setkání Nachmanides Forum 2019, na němž diskutovali o místě výuky hebrejštiny v studijních programech souhrnně nazývaných Židovská studia/ Jewish Studies zástupci 13 evropských institucí z oblasti terciálního vzdělávání. Před-covidové setkání tehdy otevřelo českým hebraistům obecněji otázky specifík výuky mimoevropských jazyků a rozložení osvojování jazykových kompetencí v rámci bakalářského a navazujícího magisterského programu. Na jaře 2022 pak kolegové z varšavské univerzity uspořádali online konferenci Teaching Hebrew in Europe – Challenges and Perspectives, které oslovilo komunitu učitelů hebrejštiny v Evropě. Polské setkání bylo zaměřeno i na pedagogické a didaktické otázky, jako je využití atraktivních učebních pomůcek nebo vhodné výukové strategie.

Učitelé exotických jazyků na vysokých školách nemají na evropských univerzitách v oblastech didaktiky těchto jazyků metodologickou oporu přímo na své univerzitě, proto vznikají formální i neformální podpůrné sítě pedagogů napříč univerzitami. Zatímco studenti a potenciální pozdější učitelé světových jazyků mají možnost na svých domovských institucích získat i pedagogické vzdělání, v případě malého, exotického, typologicky odlišného jazyka¹ je budoucí pedagog odkázán na vlastní studium.

Tento přehledový článek je výsledkem stejnojmenného jednoletého projektu², ve kterém jsme se soustředili na popis aktuální podoby výuky hebrejštiny, tj. tzv. malého, resp. exotického jazyka (hebrejštiny) v akademickém prostředí, tedy FF UP. Od výše zmíněného setkání Nachmanides Forum 2019, jehož jsme se účastnili, uplynuly necelé čtyři roky, výuka cizích jazyků prošla proměnou a objevily se nové výzvy jak pro studenty, tak pro pedagogy. Stále však platí, že v ČR v současné době není možnost získat pedagogické vzdělání k výuce hebrejštiny, zároveň ale poptávka po učitelích hebrejštiny ve státní i v soukromé sféře narůstá. Koncepční diskuse o výuce malých a exotických jazyků, a to především o výuce vysokoškolské a zejména pak v rámci nefilologických

¹ Problematice vysokoškolské výuky malých jazyků je věnována nově i popularizační a vzdělávací platforma Library of Languages / Knihovna řečí (LoL), kterou zajišťuje Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, <https://libraryoflanguages.ff.cuni.cz/>.

² IGA_FF_2022_033

oborů, představuje závažný problém, na který chceme upozornit i prostřednictvím tohoto článku.

Výuka hebrejštiny na CJS FF UP

Analýza současného stavu výuky moderní hebrejštiny na FF UP byl komplexní proces, v němž jsme se během diskusí, které do jisté míry suplovaly samostatný didaktický seminář, zaměřili na institucionální aspekty výuky. Jde zejména o postavení výuky hebrejštiny v rámci kurikula nefilologického oboru, dále o počty lektorů hebrejštiny, zapojení rodilého mluvčího, zapojení studentů do výukového procesu, měnící se priority a také o materiální stránku práce, tj. o sylaby, učebnice a další výukové materiály a jejich vazbu na vzdělávací cíle.

Analýzovali jsme tedy vyučovací postupy a metody hodnocení kvality a efektivity výuky, ve strukturovaných diskusích jsme současný stav výuky vztahovali k ideálnímu stavu a usilovali jsme o formulaci možností, jak tohoto ideálního stavu dosáhnout. Vycházeli jsme při tom z vlastní několikaleté zkušenosti výuky hebrejštiny biblické i moderní na akademické půdě a také z předchozích projektů zaměřených na rozvoj výuky hebrejštiny.³

Judaistická studia se v Olomouci formovala od roku 2004, kdy na filozofické fakultě vznikl Kabinet judaistiky.⁴ Ten od roku 2008 nese název Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových. Prvním akreditovaným studijním programem byl dvouletý magisterský program Dějiny a kultura Židů (2006), o šest let později pak byl akreditován bakalářský program Judaistika: židovská a izraelská studia. Žádný z těchto studijních programů nebyl koncipován jako filologický, avšak na jazykovou výbavu jako nutný předpoklad kvalitního studia byl od počátku kladen velký důraz.

V rámci akreditovaného magisterského programu absolvovali studenti čtyři semestry seminářů moderní hebrejštiny, které byly doplněny přednáškou ze semitské filologie a dvousemestrálním kurzem biblické hebrejštiny. Na výuce se podíleli tři pedagogové, z nichž dva měli filologické vzdělání, jeden měl vzdělání teologické. Dva pedagogové byli Češi a využívali při výuce mateřského jazyka, třetí pedagog učil převážně pomocí imerzivní metody *ivrit be-ivrit*, tedy „hebrejštiny v hebrejštině“. V kurzu byly kombinovány jak přístupy tradiční (výklad gramatiky), tak přístupy konverzační a interaktivní. Jako učebnice byla zvolena v Izraeli vytvořená dvoudílná učebnice *Ivrit min ha-hachala*

³ Srov. projekt FRUP – Interaktivní elektronická učebnice moderní hebrejštiny I, II, projekt *Lecturer – native speaker*, podpořený Rothschild Foundation Hanadiv Europe a starší projekty na přípravu sylabů jazykových kurzů.

⁴ K historii výuky judaistických oborů v České republice srov. Crhová, M. (2001). *Jewish Studies in the Czech Republic. Journal of Modern Jewish Studies*, 135–143.

(anglicky Hebrew from Scratch).⁵ K učebnici existují audio nahrávky, avšak didaktická příručka v počátcích výuky k dispozici nebyla.

Vzhledem k tomu, že judaistika je na FF UP koncipována jako historický obor, kreditová dotace jazykového modulu umožnila realizaci dvou seminářů hebrejštiny týdně, tj. dvakrát 90 minut. Protože znalost hebrejštiny není pro zápis na obor nutná, do prvního ročníku byli přijímáni jak studenti s částečnou znalostí hebrejštiny, tak i studenti zcela bez znalosti jazyka. Studenti s počáteční znalostí hebrejštiny se mohli zapsat přímo do navazujících kurzů. Velmi často však i ti, kteří už nějakou znalost měli, volili spíše možnost zapsat si kurz od začátku. V prvních týdnech byl tedy obvykle velký rozdíl mezi rychlostí osvojování jazyka u jednotlivých účastníků kurzu. Z tohoto důvodu jsme zavedli úvodní víkendový kurz pro úplně začátečníky, jehož cílem bylo intenzivní ponoření do jazyka a zejména osvojení odlišného typu písma. Tento kurz se konal vždy o víkendu před zahájením semestru tak, aby do prvního týdne zimního semestru už nastupovali všichni studenti s použitelnou znalostí hebrejské abecedy.

Tento model doznal několika změn. Úvodní kurz musel být zrušen, protože dodatečné zápisy do studia způsobovaly, že někteří studenti se o něm včas nedověděli, a víkendy také komplikovaly možnost výuky v učebnách. Třetím důvodem zrušení intenzivního kurzu byla jeho náročnost – studenti si stále více stěžovali na to, že kurz je příliš vyčerpávající. Na tento vývoj jsme reagovali návratem k výuce až od prvního týdnu v semestru a ztrátu úvodních hodin jsme kompenzovali interaktivními cvičeními, která mají studenti k dispozici online.⁶

V současnosti vyučuje moderní hebrejštinu jeden kmenový pedagog a díky projektu Rothschild Foundation Hanadiv Europe se do výuky v online podobě zapojil i kvalifikovaný rodilý mluvčí. Avšak zejména důraz na pedagogickou kvalifikaci lektora byl při jeho hledání značným problémem. Jako jediná možnost se ukázala online výuka, kterou jsme začali testovat těsně před vypuknutím covidové pandemie. To, co ze začátku vypadalo jako nevýhoda, se posléze ukázalo jako značná výhoda – výuka hebrejštiny fungovala i v pandemii bez vážnějšího výpadku. Další výhodou zapojení rodilého mluvčího do výuky je posílení kulturních aspektů ve výuce jazyka. Jak vyplývá z evaluačních dotazníků, studenti hodnotí velmi pozitivně autentická izraelská témata, která lektor přináší. Zároveň se ale na základě evaluací ukázalo, že prezenční výuka není plně nahraditelná online výukou a že většina studentů preferuje jazykovou výuku v reálném, nikoli virtuálním prostředí, resp. využívá obou možností.⁷

Od akreditace tříletého bakalářského programu u nás někteří studenti absolvují i s navazujícím magisterským programem celkem pět let studia. To má pro výuku

⁵ Chayat, S., Israeli S. & Kobliner, H. (2007). Hebrew from Scratch V1 Text (Hebrew Edition). Academon.

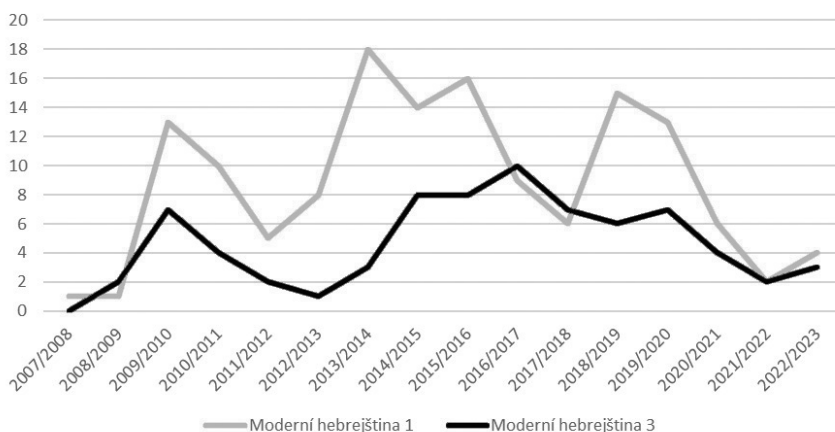
⁶ <http://ivrit.upol.cz/>

⁷ E-learningový kurz konverzace je při jazykové výuce méně obvyklý než např. kurzy psaného jazyka. Srov. např. analýzu e-learningu na Fakultě informatiky a managementu (FIM) Univerzity Hradec Králové. Frydrychová Klímová, B. & Poulková P. (2012). Úloha tutora v e-learningových kurzech. *e-Pedagogium* 12(1), 32–45. DOI: 10.5507/epd.2012.004.

hebrejštiny dva důsledky. Zaprvé se v základním dvouletém kurzu hebrejštiny od roku 2012 potkávají studenti bakalářského a magisterského programu. A zadruhé bylo třeba jazykovou výuku rozšířit tak, aby studenti měli možnost studovat hebrejštinu po celých pět let studia na CJS. O navazující kurz měla zájem asi polovina studentů, což však vzhledem ke kolísajícím a spíše se snižujícím celkovým počtům studentů na humanitních oborech byla postupně pro jednotlivé ročníky příliš malá čísla (srov. graf 1). Proto jsme se rozhodli vyšší kurzy hebrejštiny otevírat pro smíšené skupiny; tuto metodu v současnosti testujeme.⁸

Graf 1

Vývoj počtu studentů zapsaných do kurzů Moderní hebrejšтина 1 a Moderní hebrejšтина 3, CJS FF UP v Olomouci

Graf 1 ukazuje, jak se od roku 2007 vyvíjel počet studentů zapsaných do prvního semestru hebrejštiny, tedy obvykle studentů v prvním ročníku (Moderní hebrejšтина 1), a do třetího semestru hebrejštiny, tedy obvykle studentů ve druhém ročníku (Moderní hebrejšтина 3). Nárůst celkového počtu studentů po roce 2012 byl způsoben akreditací bakalářského studijního programu – do kurzů hebrejštiny se zapisovali jak studenti

⁸ Tato metoda není mimo terciární vzdělávání nijak nová, je známá z oblasti primárního vzdělávání. Kurzy jsou postaveny na konverzační jazykové výuce, jejímž cílem je rozvíjet schopnost studentů efektivně komunikovat o různých tématech, a to podle jejich úrovně znalosti jazyka. V kurzech především upevňujeme a rozšiřujeme slovní zásobu a soustředujeme se na zlepšení komunikačních dovedností studentů, na jejich schopnost porozumět psanému i mluvenému jazyku a reagovat na něj. Studenti často pracují ve dvojicích nebo v malých skupinkách, v nichž pokročilejší pomáhají méně pokročilým. Vzhledem k tomu, že tyto kurzy jsou volitelné, resp. nepovinné, zapisují si je motivovaní studenti, kteří se chtějí jazyku věnovat i do budoucna, někteří i pedagogicky – jde tedy o kurzy, ve kterých by potenciálně šlo tematizovat didaktickou teorii.

bakalářského, tak i navazujícího magisterského programu. Pokles celkových počtů v následujících letech je způsoben částečně krizí humanitních oborů, neblaze se na počtech zapsaných studentů podepsala také pandemie Covidu 19.

Jednou z odpovědí na rozsáhlý problém snižujícího se počtu skutečně motivovaných zájemců o studium humanitních oborů může být právě kvalitní jazyková výuka. Ze zkušeností z přijímacích pohovorů víme, že možnost dobře se naučit relativně exotický jazyk je pro uchazeče o studium důležitým faktorem v jejich rozhodování. Vedle aplikace hybridního modelu vzdělávání,⁹ které kombinuje online a osobní výuku, je také třeba zvažovat rozšíření interdisciplinarity studia. Nejen v případě jazykového vzdělávání se nabízí kombinace s pedagogickými obory, uvažovat je třeba také o tlumočnickém a ekonomickém zaměření. Osvědčuje se také zapojování studentů do projektů, a to včetně pedagogických.

Relativně nízké počty studentů mají i své výhody. Všem studentům dnes umožňujeme studium v Izraeli, a to v rámci programu Erasmus+ nebo prostřednictvím vládních stipendií. Naši studenti tak mají jedinečnou možnost strávit semestr na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě nebo na Bar Ilanově univerzitě v Ramat Gan nedaleko Tel Avivu. Znalosti hebrejštiny studenti rozvíjejí také na pracovních stážích v památníku Jad vašem.

Rychle se rozrůstající možnosti online světa v poslední době nabízejí intenzivní ponoření do jazyka už i mimo Izrael. Postupně se tak proměňují jak potřeby studentů a cíle jazykového vzdělávání, tak i obsahy kurzů a vzdělávací role pedagoga.

Didaktika moderní hebrejštiny v terciárním vzdělávání

Problematice výuky hebrejštiny jako druhého jazyka byla věnována pozornost zejména v anglickém jazykovém prostředí. Výukou hebrejštiny z teoretického hlediska se zabývali především pedagogové z institucí, které se výuce hebrejštiny věnují i prakticky.¹⁰ Zde je třeba vyzdvihnout knihu Yony Gilead,¹¹ koordinátorky výukového programu moderní hebrejštiny na univerzitě v Sydney, která shrnuje: „Většina pedagogů zapojených do výuky hebrejštiny jako dalšího jazyka (L2) je zaměřena spíše na výuku jazyka než na zkoumání problémů souvisejících s výukou L2. Některým učitelům také chybí

⁹ K vymezení pojmů „hybridní vzdělávání“ a „blended learning“ zejména v post-pandemické době srov. např. Černý M. (2020). Univerzitní vzdělávání a jeho reakce na pandemii COVID-19. *e-Pedagogium* 20(3): 32–45. DOI: 10.5507/epd.2020.016.

¹⁰ Mezi těmito institucemi má výsadní postavení The Jewish Agency for Israel, agentura, která propaguje a podporuje výuku hebrejštiny prostřednictvím tzv. ulpanů. Ulpan je jazykový výukový program, který je koncipován tak, aby studentům pomohl k rychlému osvojení hebrejštiny prostřednictvím intenzivního studia a ponoření se do jazyka. Ulpany se nacházejí jak v Izraeli, tak i v jiných zemích, včetně České republiky.

¹¹ Gilead, Y. (2017). *Dynamics of Teaching and Learning Modern Hebrew as an Additional Language: Using Hebrew as a Means of Instruction and Acquisition*. Brill. DOI: 10.1163/9789004346413_002.

formální pedagogické vzdělání, takže do výuky vstupují jako praktici, a ne formální edukátoři. Proto se výuka moderní hebrejštiny jako L2 může opřít jen o chabý teoretický základ, který postrádá znalosti podpořené výzkumem a výzkumné projekty v této oblasti obecně.“ (2017, s. 1, překlad LU) Yona Gilead také konstatuje závislost výukových programů hebrejštiny v zahraničí na konceptech a materiálech vznikajících v Izraeli, zejména na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě.

Jak již bylo řečeno, didaktické semináře k výuce hebrejštiny v České republice neexistují. Objevují se však první vlaštovky. V roce 2020 obhájila na CJS FF UP diplomovou práci s názvem „Výuka moderní hebrejštiny v rámci vysokoškolského vzdělávání: Specifické problémy českých studentů“ Hana Bednaříková. Výběr lingvodidaktického tématu byl tehdy prvním odvážným pokusem o zmapování motivace, očekávání a sebehodnocení studentů hebrejštiny. Autorka práce také nabídla vlastní rozšiřující cvičení v oblastech výuky, ve kterých identifikovala největší problémy (ortografie aj.).

V tomto textu bychom chtěli nabídnout nástin možných relevantních témat, která vyplynula při diskusích autorek tohoto textu v rámci zmíněného projektu „K didaktice malých jazyků“ a která považujeme za vhodná pro otevření této problematiky pro další výzkum.

1. V Česku existuje několik modelů výuky moderní hebrejštiny v závislosti na výuce biblické hebrejštiny. Mohou nastat tyto situace: Student
 - a. začne moderní hebrejštinou a biblickou si přibere později;
 - b. studuje paralelně moderní i biblickou hebrejštinu;
 - c. začne biblickou hebrejštinou a moderní si přibere později;
 - d. studuje pouze moderní hebrejštinu;
 - e. studuje pouze biblickou hebrejštinu.

Dříve převažoval model c, tedy prvotní seznámení se s biblickou hebrejštinou.¹² To má za následek nadužívání tzv. kvadrátového písma; studenti, kteří se seznamují s hebrejštinou prostřednictvím biblických textů, mají tendenci preferovat tento typ písma před tzv. kurzivním písmem i při studiu moderní hebrejštiny. Tento problém lze překonat důsledným trváním na ovládnutí kurzivního písma. Je také vhodné od počátku studentům zdůrazňovat souvislosti mezi oběma vývojovými fázemi hebrejského jazyka a tematizovat i použití biblické hebrejštiny v současném Izraeli.

2. Aktuální didaktika moderní hebrejštiny by se měla soustředit na efektivní výuku jazyka založenou především na komunikativním přístupu. Studenti v převážné většině neusilují o pasivní znalost jazyka, která by jim umožnila číst odbornou literaturu v hebrejštině. Chtějí si co nejrychleji osvojit jazyk tak, aby byli schopni komunikovat v běžných situacích. Je tedy třeba klást důraz na praktické použití jazyka.¹³

¹² Často jde o kurzy, u kterých je zřejmé nadšení pro jazyk, avšak didaktické koncepce těchto kurzů bývají problematické.

¹³ V rámci projektu jsme připravili modelový syllabus pro kurz Ivrit – úvodní kurz se zaměřením na konverzaci, jehož hlavním cílem je vybavit studenta komunikační kompetencí, která bude okamžitě využitelná, na izrael-

3. Při výuce je třeba využívat moderních technologií, které jsou efektivní, a studium je díky nim poutavější. Roste nabídka online zdrojů, které může vyhledávat a ověřovat nejen pedagog, ale i studenti. Vedle webových stránek orientovaných na výuku jazyka a výukových videí na YouTube jsou to především aplikace s uživatelsky generovaným obsahem (Quizlet, Duolingo), které využívají i atraktivní herní prvky. Pro poslechové aktivity jsou vhodné podcasty.¹⁴ Pokročilejším studentům lze také doporučit zapojení se do hebrejsky komunikujících skupin na sociálních sítích. Výhodou těchto technologií a platform je, že student může procvičovat opakovaně a vlastním tempem, a také že získá návyky, které mu umožní udržet si znalost jazyka i po ukončení formálního vzdělávání.
4. Důležitou součástí výuky cizího jazyka je ponoření se do kultury daného jazyka. Cílem moderně koncipovaného kurzu hebrejštiny by měl být rozvoj pěti, nikoli tradičních čtyř oblastí: vedle poslechu, mluvení, čtení a psaní sem patří také kulturní povědomí. Hebrejščina se na CJS FF UP vyučuje paralelně s kurzy věnovanými dějinám Izraele a různým aspektům izraelské kultury. Výuka hebrejštiny by měla být účelně propojena s ostatními semináři a přednáškami, ale také například s oslavami židovských a izraelských svátků.¹⁵ Tento aspekt výuky velmi přirozeně prorůstá do volnočasových aktivit studentů, které lze nenásilně formovat a propojit tak kognitivní a afektivní rovinu vzdělávání, např. prostřednictvím sledování izraelských televizních seriálů a následné diskuse, nebo seznámení se s žánry izraelské hudby apod.
5. Na studium do Izraele odcházejí studenti nedříve po roce studia, obvykle však později. Vstupní testy, podle nichž jsou zahraniční studenti rozřazováni do kurzů pro různé úrovně, dobře ukazují, v čem je stále síla české výuky: gramatika a písemný projev. Čeští studenti se tak podle výsledků testů občas dostanou do skupiny, kde je pro ně obtížné se zapojit v mluvené komunikaci: ústního projevu se také většina českých studentů v Izraeli nejvíce obává. V porovnání např. s americkými studenty je patrné, že Češi jsou málo zvyklí mluvit. Naopak izraelští učitelé jsou potěšeni, pokud je student schopen využít znalostí z biblické hebrejštiny, protože ta vnáší do jeho projevu znaky vyššího stylu. Zkušenosti studentů, kteří projdou jazykovou výukou v Izraeli, je posléze vhodné využít jako inspiraci i v domácích kurzech. Studenti na izraelských univerzitách se totiž dostávají do kontaktu někdy přímo s tvůrci studijních opor, které využíváme i u nás. Vždy jde navíc o specializované pedagogy, kteří při výuce rozvíjejí ověřené didaktické postupy a zároveň k výuce přistupují inovativně.

ské ulici". Obsah kurzu akcentuje osvojení frekventované slovní zásoby a nejnужnější gramatiky a inovativně využívá izraelské realie.

¹⁴ Zde jsme opět ověřili praktické využití tohoto nástroje a na platformě Spotify jsme založili studentský podcast s názvem Kall, v němž je k poslechu aktuálně 6 nahrávek s atraktivními a aktuálními rozhovory v hebrejštině.

¹⁵ V této souvislosti se osvědčuje např. příprava tradičních pokrmů a jejich využití přímo v hodinách hebrejštiny.

6. V současnosti nemáme k dispozici učebnice určené pro vysokoškolské studenty. Výše zmíněná učebnice *Hebrew from Scratch* se v Česku využívá jak na sekundární, tak i na terciární úrovni vzdělávání. S tím souvisí, že studenti subjektivně nevnímají velký rozdíl mezi osvojováním jazyka na střední a na vysoké škole, a proto také uplatňují studijní návyky, které si přinesli ze středních škol – a je velmi znát, jak kvalitním jazykovým vzděláváním na středních školách prošli. Učebnice vytvořená česko-izraelským týmem určená speciálně pro univerzitní vzdělávání je zřejmě nespílitelné dezideratum. Alternativou by však mohl být metodický text k existujícím učebnicím s konkrétními doporučeními pro naši jazykovou situaci a možnosti výuky.

Závěrem

Tímto textem se pokoušíme otevřít debatu o výuce malých jazyků na vysokých školách. Stručně jsme nastínilí historii výuky hebrejštiny na JCS FF UP v Olomouci a formulovali jsme šest okruhů témat, která považujeme za klíčová pro diskusi o didaktice výuky cizích jazyků v rámci terciárního vzdělávání. Cílem těchto snah je možná úprava kurikula a obsahů jednotlivých kurzů moderní hebrejštiny tak, aby maximálně využívaly nové studijní možnosti současného světa, odpovídaly očekáváním studentů i jejich potenciálních zaměstnavatelů nejen v pedagogické sféře. Je zřejmé, že k této proměně bude třeba interdisciplinární spolupráce mezi filologickými a pedagogickými obory.

Literatura

- Rhová, M. (2001). Jewish Studies in the Czech Republic. *Journal of Modern Jewish Studies*.
Černý M. (2020). Univerzitní vzdělávání a jeho reakce na pandemii COVID-19. *e-Pedagogium* 20(3): 32–45. DOI: 10.5507/epd.2020.016.
Frydrychová Klímová, B. & Poulová P. (2012). Úloha tutora v e-learningových kurzech. *e-Pedagogium* 12(1), 32–45. DOI: 10.5507/epd.2012.004.
Gilead, Y. (2017). Dynamics of Teaching and Learning Modern Hebrew as an Additional Language: Using Hebrew as a Means of Instruction and Acquisition. Brill. DOI: 10.1163/9789004346413_002.
Chayat, S., Israeli S. & Kobliner, H. (2007). *Hebrew from Scratch V1 Text* (Hebrew Edition). Academon.

Kontakt:

PhDr. Lenka Uličná, Ph.D.
Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových
Filozofická fakulta Univerzity Palackého
tř. Svobody 26, 772 00 Olomouc
e-mail: lenka.ulichna@upol.cz

Mgr. Hana Budíková

Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

tř. Svobody 26, 772 00 Olomouc

e-mail: hana.budikova@upol.cz

Bc. Bára Tylčerová

Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

tř. Svobody 26, 772 00 Olomouc

e-mail: baratylcerova@yahoo.com

PhDr. Lenka Uličná, Ph.D., je odbornou asistentkou v Centru judaistických studií FF UP. Vyučuje moderní hebrejštinu, izraelskou literaturu a komiks a vede také semináře židovské a izraelské hmotné kultury.

Mgr. Hana Budíková studuje doktorský program Filozofie na FF UP. Vede seminář biblické hebrejštiny a ve volném čase se věnuje také výuce moderní hebrejštiny.

Bc. Bára Tylčerová studuje navazující magisterský program Judaistika. Dějiny a kultura Židů na FF UP. V minulosti se věnovala mimo jiné výuce moderní hebrejštiny, v současné době žije v Izraeli.